

Man zijn is een risico

Iedereen kan het, man zijn. En je hebt er heus geen mannenlijf voor nodig, stelt Maaïke Meijer in haar nieuwe boek *Radeloze helden*.

tekst **Tanny Dobbelaar**

In het boekje waarin mijn moeder schattige uitspraken van haar kinderen bijhield, las ik dat ik op mijn vierde liever een jongetje wilde zijn. Ik wilde 'een tingeltje' (piemeltje). En waarom? 'Omdat ik zo graag een trein wil.' Op mijn volgende verjaardag loste een houten speelgoedtrein mijn genderprobleem op, maar niet voor lang. In welk lichaam je ook leeft, verwachtingen over mannen en vrouwen treffen je steeds opnieuw.

Gender is een gevangenis voor iedereen, verklaart Maaïke Meijer (1949) in *Radeloze helden. De verbeelding van mannelijkheid in literatuur en film*. Hoe sterk seksefundamentalisme nog steeds is, bleek bijvoorbeeld toen Poetin Oekraïne binnenviel. Aloude reflexen laaiden op: de mannen moesten gaan vechten, vrouwen en kinderen konden vluchten. Waarom dienden krachtige, gezonde vrouwen te worden beschermd, vraagt Meijer zich af. Waarom werden zij als kwetsbaar gedefinieerd?

Overigens is seksefundamentalisme helemaal niet zo oud. Pas halverwege de achttiende eeuw begonnen wetenschappers werk te maken van het idee dat vrouwen lichamelijk, psychologisch en intellectueel de mindere van mannen zijn. Daarvoor was er wel veel ongelijkheid, maar niet zo veel verschil, schrijft Meijer.

In haar boek introduceert ze zichzelf als

'vrouw, lesbo, wetenschapper, maar ook als broer, vriend en een beetje mede-man'. Van jongs af aan wilde ze lijken op haar vader, hoofd van een basisschool. Dat is in veel opzichten gelukt: 'Ik ben onderwijzer en schoolleider geworden, aan de universiteit dan, en mijn toespraken zijn net zo mooi geworden als die van hem.'

Naast haar academische werk als (inmiddels emeritus) hoogleraar genderstudies publiceerde Meijer succesvolle biografieën van de Nederlandse dichters M. Vasalis (2011) en F. Harmsen van Beek (2018). In de jaren zeventig was ze medeoprichter van de lesbische actiegroep Paarse September. Die groepering begon in een 'hip en pienter sfeertje' en wist in anderhalf jaar tijd iedereen, maar vooral heteroseksuele feministen, op stang te jagen met de slogan dat lesbisch zijn een politieke keuze is.

De sores van vrouwen kennen we zo zachtjes aan wel, schrijft Meijer. Mannen, die lijden pas echt. Omdat ze menen dat ze minder kwetsbaar zijn dan vrouwen komen ze ook vaker in de problemen: ze zijn vaker verslaafd, zoeken minder snel medische en psychologische hulp, zijn vaker dakloos, plegen tweemaal zo vaak zelfmoord. Kortom, man zijn is een risico.

Meijer analyseert de worsteling met mannelijkheid in romans van onder anderen Jan Wolkers, Michel Houellebecq en Wessel >>

'The Dude' vertolkt door Jeff Bridges in *The Big Lebowski*.